

საჩუქრისგანცხადებით წერილი

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური

სარეკომენდაციო წერილი

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური
ბიუჯეტით განსაზღვრულ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის
რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული
საბიუჯეტო ორგანიზაციები

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობის თავმჯდომარეს

ბატონ თორნიკე რიჟვაძეს

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საბჭოს თავმჯდომარეს

ბატონ დავით გაბაიძეს

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის უმაღლესი საარჩევნო კომისიის თავმჯდომარეს

ბატონ პარმენ ჯალაღონიას

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის მინისტრს

ბატონ თორნიკე კუჭავას

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების, კულტურისა და სპორტის მინისტრს

ქალბატონ მაია ხაჯიშვილს

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ჯანმრთელობისა და სოციალური დაცვის მინისტრს

ქალბატონ ნინო ნიჟარაძეს

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის მინისტრს

ბატონ გიორგი სურმანიძეს

სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა ჩაატარა აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული პერიოდისთვის მომზადებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტი.

ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის მიზანია მოვიპოვოთ დასაბუთებული რწმუნება იმის შესახებ, წარმოდგენილი ფინანსური ანგარიშგება შეიცავს თუ არა შეცდომით ან თაღლითობით გამოწვეულ არსებით უზუსტობას და შევადგინოთ აუდიტორული დასკვნა, რომელიც მოიცავს ჩვენს მოსაზრებას. აუდიტს წარვმართავდით უმაღლესი აუდიტორული ორგანოების საერთაშორისო სტანდარტების (ISSAI) მიხედვით.

აუდიტის მიზნებიდან გამომდინარე, შევისწავლეთ შესაფერისი შიდა კონტროლის მექანიზმები, ასევე შევაფასეთ ხელმძღვანელობის მიერ გამოყენებული სააღრიცხვო პოლიტიკის მიზანშეწონილობა, ხელმძღვანელობის მიერ განსაზღვრული სააღრიცხვო შეფასებების დასაბუთებულობა და შესაბამისი ახსნა-განმარტებების მართებულობა.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული პერიოდისთვის მომზადებულ ფინანსურ ანგარიშგებაზე, სახელმწიფო აუდიტის სამსახურმა გასცა პირობითი მოსაზრება ქვემოთ აღწერილ გარემოებათა გამო.

წარმოგიდგინთ სარეკომენდაციო წერილს, რომელიც ასახავს აუდიტის პროცესში აღმოჩენილ უზუსტობებს, ნაკლოვანებებსა და მათ აღმოსაფხვრელად სახელმწიფო აუდიტის სამსახურის მიერ გაცემულ რეკომენდაციებს.

შინაარსი

ძირითადი ნაწილი	ტერმინები და შემოკლებები	3
	1. პირობითი მოსაზრების საფუძველი	4
დანართები	2. მნიშვნელოვანი გარემოებები	8
	3. სხვა გარემოებები	11
	4. წინა პერიოდის აუდიტის შედეგად გაცემულ რეკომენდაციებზე რეაგირების საკითხი	13
	საკონტაქტო ინფორმაცია	18

ტერმინები და შემოკლებები

- ა(ა)იპ** – არასამეწარმეო (არაკომერციული) იურიდიული პირი.
- განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო** – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრო.
- გზების დეპარტამენტი** – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – საავტომობილო გზების დეპარტამენტი.
- მთავრობა** – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობა.
- ორგანიზაცია** – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაცია.
- სამინისტრო** – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სამინისტრო.
- სოფლის მეურნეობის სამინისტრო** – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის სამინისტრო.
- სპორტის დეპარტამენტი** – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს საქვეუწყებო დაწესებულება – სპორტის დეპარტამენტი.
- სსიპ** – საჯარო სამართლის იურიდიული პირი.
- ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტრო** – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტრო.
- შპს** – შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება.

1. პირობითი მოსაზრების საფუძველი

1.1 არაფინანსური აქტივები

1.1.1 აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საკუთრებაში არსებული არაფინანსური აქტივები

გამოვლენილი გარემოება: ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს, 2019 წლის ბალანსზე 1,849 ერთეული სასოფლო-სამეურნეო/არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთის და შენობა-ნაგებობის აღურიცხველობის გამო, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების 2019 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდის ნაერთ (კონსოლიდირებულ) ფინანსურ ანგარიშგებაში არაფინანსური აქტივების ნაშთი არანაკლებ 449,046,309 ლარით უზუსტოდ, შემცირებულად არის წარმოდგენილი.

კანონმდებლობის შესაბამისად, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ქონების მართვას და განკარგვას, დადგენილი უფლებამოსილების ფარგლებში, ახორციელებს ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტრო. აღნიშნული უფლებამოსილებიდან გამომდინარე, სამინისტროს ბალანსზე უნდა ირიცხებოდეს აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საკუთრებაში არსებული ყველა ქონება, მათ შორის, არაფინანსური აქტივები, რომლის პირველადი გადაცემა არ განხორციელებულა. 2019 წლამდე არსებული პრაქტიკით, ქონების ორგანიზაციის ბალანსზე აღრიცხვა ხორციელდებოდა მხოლოდ პირველადი გადაცემის შემდეგ, ქონების მიმღების მიერ. ამავე დროს, მოქმედი რეგულაციებით არაფინანსური აქტივებით ოპერაციებისათვის აღრიცხვაში ასახვის დრო დგება არაფინანსურ აქტივებზე საკუთრების უფლების მოპოვების ან დათმობის შემთხვევაში. სამინისტროს უფლებამოსილი პირის განმარტებით, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების 2018 წლის 31 დეკემბრით დასრულებული საანგარიშგებო პერიოდის კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების აუდიტის შედეგად გაცემული რეკომენდაციების საფუძველზე, დაწყებულია იმ არაფინანსური აქტივების ბალანსზე აღრიცხვის პროცედურები, რომელთა მართვა-განკარგვის უფლებამოსილება ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს აქვს, თუმცა 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს ბალანსზე არ არის აღრიცხული, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საკუთრებაში არსებული 1,849 ერთეული სასოფლო-სამეურნეო/არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი და შენობა-ნაგებობა.

1.1.2 არაწარმოებული აქტივები

გამოვლენილი გარემოება: საქართველოს მთავრობის 2008 წლის 12 აპრილის N98 დადგენილების საფუძველზე, ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს მიენიჭა უფლებამოსილება, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე გასცეს სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვებისა და სასარგებლო წიაღისეულის შესწავლა-მოპოვების ლიცენზია, საშენი მასალებისა და მიწისქვეშა წყლების მოსაპოვებლად. შესაბამისად, ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტრო აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ტერიტორიაზე ახორციელებს აღნიშნული წიაღისეული აქტივების მესაკუთრის უფლებამოსილებებს. მოქმედი რეგულაციებიდან გამომდინარე, ყველა რესურსი, რომელსაც ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტრო აკონტროლებს წარსულში მომხდარი ეკონომიკური მოვლენების შედეგად და საიდანაც მოელის ეკონომიკური სარგებლის ან მომსახურების პოტენციალის მიღებას, ექვემდებარება აქტივად აღიარებას. მიუხედავად იმისა, რომ საქართველოს მთავრობის შესაბამისი დადგენილებით

1.1.3 ა(ა)იპ – აგროპროექტების მართვის ცენტრის სარგებლობაში არსებული ქონება

განსაზღვრულია სასარგებლო წიაღისეულის მოპოვების ლიცენზიით გასაცემ საშენ მასალათა ნუსხა და მისი ღირებულების განსაზღვრა შესაძლებელია საიმედოდ, სამინისტროს აღნიშნული რესურსები არაწარმოებულ აქტივებად არ აქვს აღიარებული.

გამოვლენილი გარემოება: აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სოფლის მეურნეობის მინისტრის 2019 წლის 4 ივნისის N57 ბრძანებით დაიწყო სამინისტროს სისტემაში შემავალი ა(ა)იპ – აგროპროექტების მართვის ცენტრის ლიკვიდაცია. ლიკვიდაციის პროცესის გამო, სოფლის მეურნეობის სამინისტროს წერილის საფუძველზე, ფინანსთა და ეკონომიკის მინისტრის ბრძანებით, გაუქმდა სარგებლობის უფლება ა(ა)იპ – აგროპროექტების მართვის ცენტრის მფლობელობაში არსებულ, 537,033 ლარის ნარჩენი საბალანსო ღირებულების, ქ. ბათუმში, თამარის დასახლებაში მდებარე 869 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთზე და მასზე განთავსებულ 4 ერთეულ არასაცხოვრებელ ფართზე. ქონების პირველადი გადაცემის გაუქმების გამო, მოქმედი რეგულაციებიდან გამომდინარე, აქტივები ექვემდებარებოდა ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს ბალანსზე აღრიცხვას. სამინისტროს ბალანსზე ქონების დადგენილი წესით აღურიცხველობის გამო, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ნაერთ (კონსოლიდირებულ) ფინანსურ ანგარიშგებაში ძირითადი აქტივების ნაშთი 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით 537,033 ლარით უზუსტოდ, შემცირებულად არის წარმოდგენილი.

რეკომენდაცია N1.
ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს

ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, სამინისტროს ხელმძღვანელობამ გამოიყენოს ყველა შესაძლებლობა, რათა განახორციელოს კონტროლის ქვეშ მყოფი არაფინანსური აქტივების აღრიცხვა, მისი საიმედოდ შეფასება და ბალანსზე ასახვა.

1.1.4 სსიპ – ბათუმის ბულვარის ბალანსზე რიცხული ძირითადი აქტივები

გამოვლენილი გარემოება: სსიპ – ბათუმის ბულვარის 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შედგენილ ფინანსურ ანგარიშგებაში არ არის აღრიცხული გრანტის სახით მიღებული, ჯამში 1464 კვ.მ შენობა-ნაგებობები, კერძოდ: 2019 წელს, ქალაქ ბათუმის მუნიციპალიტეტის მერის 2019 წლის 13 მაისის N554 ბრძანებით, სსიპ – ბათუმის ბულვარს უსასყიდლო უზუფრუქტის ფორმით, სარგებლობაში მიღებული აქვს ქ. ბათუმში, ზღვისპირა პარკის პლაჟის N26 სექტორში მდებარე 2000 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი, მასზე განთავსებულ 961.2 კვ.მ შენობა-ნაგებობასთან ერთად და ზღვისპირა პარკის პლაჟის N27 სექტორში მდებარე 1429 კვ.მ არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთი, მასზე განთავსებულ 503 კვ.მ შენობა-ნაგებობებთან ერთად. არასასოფლო-სამეურნეო დანიშნულების მიწის ნაკვეთები შეფასებულია და სსიპ – ბათუმის ბულვარის ბალანსზე აყვანილია მიწის ნაკვეთების ნორმატიული ფასით, ჯამში 1,388,745 ლარით, თუმცა მიწის ნაკვეთებზე განთავსებული 1464 კვ.მ შენობა-ნაგებობები არ არის შეფასებული და ბუღალტრულად აღრიცხული.

რეკომენდაცია N2.
სსიპ – ბათუმის ბულვარს

ფინანსური ანგარიშგების საიმედოობის უზრუნველყოფის მიზნით, განხორციელდეს სსიპ – ბათუმის ბულვარის სარგებლობაში/საკუთრებაში არსებული აქტივების შეფასება და აღრიცხვა.

1.2 ფინანსური აქტივები და მოთხოვნები

1.2.1 მოთხოვნები დარიცხული ჯარიმებით, სანქციებით და საკუთრებასთან დაკავშირებული სხვა შემოსავლებით

გამოვლენილი გარემოება: აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ნაერთ (კონსოლიდირებულ) ფინანსურ ანგარიშგებაში ფინანსური აქტივების და მოთხოვნების ნაშთი, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით, შეადგენს 355,021,537 ლარს, საიდანაც მოთხოვნების ნაშთი დარიცხული ჯარიმებით, სანქციებით და საკუთრებასთან დაკავშირებული სხვა შემოსავლებით შეადგენს 75,136,588 ლარს. აღნიშნული, ძირითადად, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის საკუთრებაში არსებული ქონების განკარგვის შედეგად, მყიდველების/მოსარგებლეების მიერ ვალდებულებათა დროულად შეუსრულებლობის გამო დარიცხული ჯარიმები და პირგასამტეხლობია. მოპოვებული მტკიცებულებებით, მოვალეების მიერ ვალდებულება აღიარებული არ არის, ხოლო სამინისტროს დავალიანების ამოღებაზე რეაგირება არ განუხორციელებია.

1.2.2 მოთხოვნები ფულად სახსრებზე აქტივების/მომსახურების მიწოდებით

სსიპ – ბათუმის ბულვარს 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით „მოთხოვნები ფულად სახსრებზე აქტივების/მომსახურების მიწოდებით“ ერიცხება ნაშთი 250,704 ლარის ოდენობით, საიდანაც 14,274 ლარის ღირებულების მოთხოვნების ნაშთი უსაფუძვლოა, რადგან დავალიანება დებიტორების მიერ დაფარულია, ხოლო 24,951 ლარის ღირებულების მოთხოვნებზე რაიმე სახის დამადასტურებელი დოკუმენტაცია ვერ იქნა წარმოდგენილი. აღნიშნულ მოთხოვნებზე ვერ გაიგზავნა გარე დასტურის წერილები, რადგან აუდიტის ობიექტის მიერ ვერ იქნა მოწოდებული მოვალე ორგანიზაციის საიდენტიფიკაციო მონაცემები, მათ შორის, საიდენტიფიკაციო კოდი, მისამართი, ტელეფონის ნომერი და ა.შ. ზემოაღნიშნული მოთხოვნები, ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის პარკებისა და სკვერების გაერთიანების ლიკვიდაციის შემდეგ, ქალაქ ბათუმის მერის ბრძანებით, გადაეცა სსიპ – ბათუმის ბულვარს, თუმცა ამ უკანასკნელს დავალიანების ამოღებაზე რეაგირება არ განუხორციელებია.

რეკომენდაცია N3.
ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს

ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, სამინისტროს ხელმძღვანელობამ შეიმუშაოს სააღრიცხვო პოლიტიკა დაკისრებული ჯარიმების, პირგასამტეხლობის, სანქციების და სასამართლო გადაწყვეტილებების შედეგად დაკისრებული თანხების ფინანსურ ანგარიშგებაში აღრიცხვასთან დაკავშირებით.

რეკომენდაცია N4.
ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს
სსიპ – ბათუმის ბულვარს

ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის მიზნით, განხორციელდეს ბალანსზე აღრიცხული მოთხოვნების ინვენტარიზაცია, შეფასდეს მათი რეალობა, ხანდაზმულობა, ამოღების ალბათობა და ა.შ. მოცემული შეფასების საფუძველზე ხელმძღვანელობის მიერ მიღებული იქნას ამ სფეროს მარეგულირებელ ნორმატიულ მოთხოვნათა შესაბამისი გადაწყვეტილება.

1.4 ინვენტარიზაცია

გამოვლენილი გარემოება: სპორტის დეპარტამენტში, გზების დეპარტამენტში, სსიპ – ბათუმის ბულვარსა და სსიპ – აჭარის ხალხური ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლ „ხორუმში“ გამოვლენილია შემთხვევები, როდესაც ქონებას საინვენტარო ნომრები არ აქვს მინიჭებული ან/და არ არის მითითებული

ქონების ბრენდი და მოდელი, რის გამოც ვერ ხერხდება საინვენტარიზაციო ქონების იდენტიფიცირება. გარდა ამისა, სპორტის დეპარტამენტის შემთხვევაში, ფაქტობრივად განხორციელებულია ქონების პირველადი გადაცემა. შესაბამისად, ინვენტარიზაციის პერიოდში ორგანიზაცია ვერ უზრუნველყოფდა ქონების ეფექტიან კონტროლს, თუმცა დოკუმენტურად წარმოდგენილია საინვენტარიზაციო აღწერის უწყისში და მისი არსებობა დადასტურებულია, რაც ინვენტარიზაციის ფორმალურ ხასიათზე მიუთითებს და შიდა კონტროლის სისტემის არსებითი სისუსტის მაჩვენებელია. აუდიტის ჯგუფის მიერ ჩატარებული შერჩევითი ინვენტარიზაციის შედეგად ირკვევა, რომ სათანადო სამართლებრივი საფუძვლის გარეშე ქონების ნაწილი განთავსებულია სხვადასხვა ფედერაციის სამუშაო ოფისებში, ხოლო ნაწილი – კერძო პირებთან.

რეკომენდაცია N5.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს¹

სამართლიანი ფინანსური ანგარიშგების წარდგენის მიზნით, საბიუჯეტო ორგანიზაციების ხელმძღვანელობამ, მარეგულირებელი ნორმების საფუძველზე უზრუნველყონ ორგანიზაციის ბალანსზე რიცხული ქონების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის ჩატარება და შედეგების ბუღალტრული ასახვა.

1.5 შიდაჯგუფური ოპერაციები

შიდაჯგუფური ნაშთების და ოპერაციების ელიმინირების განუხორციელებლობის გამო, 2019 წლის 31 დეკემბრის მდგომარეობით შედგენილ კონსოლიდირებულ ფინანსურ ანგარიშგებაში ბალანსის დანართ ფორმა N2-ში „გრანტების“ დარიცხული ხარჯი, ასევე ბალანსის დანართ ფორმა N3-ში სადებეტო და საკრედიტო ბრუნვა 12,791,702 ლარით უზუსტოდ, გაზრდილად არის წარმოდგენილი. კერძოდ, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულმა საბიუჯეტო ორგანიზაციებმა ერთმანეთში განახორციელეს 12,791,702 ლარის ნარჩენი საბალანსო ღირებულებების არაფინანსური აქტივების უსასყიდლო გადაცემა, კონსოლიდაციის დროს კი ეს ოპერაციები არ გამოორიცხულა.

რეკომენდაცია N6.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სამინისტროებს სახაზინო სამსახურს

ფინანსური ანგარიშგების სამართლიანი წარდგენის უზრუნველსაყოფად, ანგარიშგების მომზადებისას განხორცილდეს შიდაჯგუფური ოპერაციების იდენტიფიცირება. საბალანსო ერთეულებმა უზრუნველყონ განხორციელებულ ოპერაციებსა და ნაშთებზე ურთიერთშედარება, ხოლო ფინანსური ანგარიშგების კონსოლიდაციისას განხორციელდეს აღნიშნული ოპერაციების/ნაშთების ელიმინირება.

¹ სპორტის დეპარტამენტი; გზების დეპარტამენტი; სსიპ – ბათუმის ბულვარი; სსიპ – აჭარის ხალხური ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლ „ხორუმი“.

2. მნიშვნელოვანი გარემოებები

2.1 ფინანსური ანგარიშგების შემდგომი მოვლენები

2.1.1 ა(ა)იპ – აგროსერვის ცენტრის არაფინანსური აქტივების მდგომარეობა

გამოვლენილი გარემოება: ა(ა)იპ – აგროსერვის ცენტრის ბალანსზე მყოფი აქტივების ნაწილი დაზიანდა 2019 წლის 31 დეკემბრის შემდეგ, კონსოლიდირებული ფინანსური ანგარიშგების შედგენამდე, კერძოდ:

ა(ა)იპ – აგროსერვის ცენტრის მიერ წარმოდგენილი ინფორმაციით, 2020 წლის 9-10 თებერვალს, ყინვებისა და სხვა არახელსაყრელი გარემო პირობების გავლენით, ჩაქვის ციტრუსოვანთა საცდელ-სადემონსტრაციო სანერგე მეურნეობაში 87,069 ლარის ღირებულების, 9,213 ერთეული ციტრუსოვანთა მცენარე დაზიანდა. ცენტრის განმარტებით, ციტრუსოვანთა დაზიანება გამოწვეული იყო შემდეგი ფაქტორებით: დაბალი ტემპერატურა (-11.8°C), თოვლი, უცხოეთიდან შემოტანილი ნაკლებად ყინვაგამძლე საძირეები და სხვ. აგროსერვის ცენტრის მოსაზრებისგან განსხვავებულ შეფასებას იძლევიან სოფლის მეურნეობის სამინისტროს მიერ „საგანმანათლებლო და სამეცნიერო პრაქტიკის დანერგვის“ ქვეპროგრამის ფარგლებში მოწვეული აგრარული დარგის მეცნიერ-კონსულტანტები. კერძოდ, მეცნიერ-კონსულტანტების მიერ მომზადებულ შესაბამის დოკუმენტში აღნიშნულია, რომ აგროსერვის ცენტრის ხელმძღვანელობამ არ უზრუნველყო ჩაქვის ციტრუსოვანთა სადემონსტრაციო-სანერგე მეურნეობა მცენარეთა ყინვებისაგან პირდაპირი დაცვის საჭირო მასალებით. შედეგად კი მეცნიერულად დამუშავებული აგროწესებით გათვალისწინებული ღონისძიებების განხორციელება ვერ მოხერხდა, რამაც მცენარეების მასიური დაზიანება გამოიწვია.“ მოპოვებული ინფორმაციით, ყინვებთან ბრძოლის პირდაპირი საშუალებების გამოყენება გარკვეულად ამსუბუქებს ყინვებისგან მცენარის დაზიანების ხარისხს. ეს საშუალებებია: კვამლის წარმომქმნელი კოჭები, ამორტიზებული საბურავები, ნახერხი, მაზუთი და ა.შ. აგროსერვის ცენტრის სპეციალისტები აღნიშნავენ, რომ ათეულ ადგილას მოეწყო კვლავწარმოქმნა, მაგრამ ყინვის სიძლიერის, ხანგრძლივობისა და ქარის გამო, ეფექტიანობა უმნიშვნელო იყო. ორგანიზაციის უფლებამოსილ პირებთან გასაუბრებით ირკვევა, რომ არ მოუწყვიათ მცენარეთა ინდივიდუალური გადახურვა, რადგან მას 3 წლის ზემოთ ასაკის მცენარეებში არ მიმართავენ. მეცნიერ-კონსულტანტთა მოსაზრებით, ინდივიდუალური გადახურვა შესაძლებელი იყო, მით უმეტეს, რომ ნაკვეთში განთავსებული ჯიშების უმრავლესობა არ არის მაღალი და ტექნიკურად მისი შეფუთვა შესაძლებელი იქნებოდა. მოპოვებული მტკიცებულებებით ირკვევა, რომ ინდივიდუალური გადახურვა ვერ განხორციელდა, რადგან აგროსერვის ცენტრმა დროულად არ უზრუნველყო შესაბამისი საშუალებების შესყიდვა. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ სოფლის მეურნეობის სამინისტრომ „აგროსერვის ცენტრისგან“ მოითხოვა მეცნიერ-კონსულტანტების მიერ გაცემული რეკომენდაციების შესრულება, თუმცა არ უმსჯელია სადემონსტრაციო სანერგე მეურნეობაში მეცნიერულად დამუშავებული აგროწესებით გათვალისწინებული ღონისძიებების განუხორციელებლობის მიზეზებსა და ამ პროცესში პასუხისმგებელი პირების მიერ სამსახურებრივ მოვალეობათა ჯეროვან შესრულებაზე, რაც სამინისტროს მიერ საჯარო რესურსების მართვაში არსებულ ხარვეზებზე მიუთითებს.

2019 წელს აგროსერვის ცენტრის ბალანსზე ირიცხებოდა 3,096,757 ლარის საწყისი საბალანსო ღირებულების 50 სათბურისგან შემდგარი სასათბურე მეურნეობა ქობულეთის მუნიციპალიტეტის სოფელ ალამბარში. 2020 წლის 9 თებერვალს მოსული ნალექის შედეგად 312,013 ლარის ღირებულების, 7 ერთეული სასათბურე კონსტრუქცია დაზიანდა (ჩამოინგრა). აგროსერვის ცენტრის უფლებამოსილი პირების განმარტებით, იდენტური ექსპლუატაციისა და კლიმატის პირობებში, 50 ერთეული სათბურიდან ჩამოინგრა 7 ერთეული, რაც, მათი მოსაზრებით, გამოწვეულია სათბურების ტექნიკური ხარვეზებით. რადგან სათბურების ლითონის კარკასზე ვრცელდებოდა 5-წლიანი, ხოლო გადასაფარებელ პოლიეთილენის ფირზე – 3-წლიანი საგარანტიო ვადა, სათბურების აღდგენის ან ახლით ჩანაცვლების მოთხოვნით აგროსერვის ცენტრმა მიმართა სათბურების მიმწოდებელ კომპანიას, თუმცა მიმწოდებელმა უარი განაცხადა თავისი ხარჯით აღდგენა ან ახლით ჩანაცვლებინა დაზიანებული სათბურები. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ მიყენებული ზიანი შესაძლოა მნიშვნელოვნად შემცირებულიყო, თუ განხორციელდებოდა სათბურების გადმოთოვლა ან უკიდურეს შემთხვევაში, პოლიეთილენის ფირის დაჭრა.

ჩაქვის ციტრუსოვანთა საცდელ-სადემონსტრაციო სანერგე მეურნეობაში დამონტაჟებულია 64,386 ლარის ნარჩენი საბალანსო ღირებულების მორწყვის წვეთოვანი სისტემა სასუქების შემრევი მექანიზმით, რომლის საშუალებითაც ხორციელდება ვეგეტაციის პერიოდში მცენარეების მორწყვისა და მაკრო/მიკროელემენტების შემცველი, წყალში ხსნადი სასუქებით გამოკვება. ადგილზე დათვალიერებით ირკვევა, რომ სისტემა არ მუშაობს და ასე გრძელდება, მინიმუმ, ბოლო ორი წლის განმავლობაში. ზემოაღნიშნული აჩქარებს მორწყვის წვეთოვანი სისტემის ამორტიზაციას და შესაძლოა, შემდგომში მისი აღდგენა შეუძლებელი გახდეს.

ზემოაღნიშნულიდან გამომდინარე, ა(ა)იპ – აგროსერვის ცენტრის სწორი მენეჯმენტის პირობებში, გარემოებათა ჯეროვანი შესწავლისა და მოსალოდნელი შედეგების წინასწარი გაანალიზების შემთხვევაში, შესაძლებელი იქნებოდა მოსახლეობისათვის მნიშვნელოვანი პროგრამების დროული განხორციელება, ორგანიზაციისთვის ნარგავების დაზიანებითა და სათბურების ნგრევით მიყენებული ზიანის შემცირება და, შესაბამისად, საბიუჯეტო სახსრების დაზოგვა.

რეკომენდაცია N7.

სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სამინისტროს ხელმძღვანელობამ შეიმუშაოს ისეთი შიდა კონტროლის მექანიზმები, რომელიც უზრუნველყოფს სამინისტროს კონტროლს დაქვემდებარებულ ორგანიზაციებში აქტივების მართვის პროცესის სისტემურ გაუმჯობესებას. ამასთანავე, სამინისტროს ხელმძღვანელობამ გამოიკვილოს ა(ა)იპ – აგროსერვის ცენტრში ქონების დაზიანების გამომწვევი მიზეზები და სუბიექტური ფაქტორების გამოვლენის შემთხვევაში, პასუხისმგებელი პირების მიმართ გაატაროს შესაბამისი ღონისძიებები.

2.2 შრომის ანაზღაურება

2.2.1 ორ პოზიციაზე

შეთავსებით საქმიანობა

საქართველოს ორგანული კანონის „საქართველოს შრომის კოდექსის“ თანახმად, შრომითი ხელშეკრულება შეთავსებით სამუშაოზე შეიძლება დაიდოს პირთან, რომელსაც ძირითადი სამუშაოდან თავისუფალ დროს შეუძლია სხვა

ანაზღაურებადი სამუშაოს შესრულება. შესაბამისად, შეთავსებითი სამუშაო გულისხმობს, რომ ორი სამუშაოდან, მინიმუმ, ერთ-ერთი უნდა იყოს არასრულგანაკვეთიანი. მოქმედი კანონმდებლობიდან გამომდინარე, სრულ განაკვეთზე დასაქმებულად ჩაითვლება პირი, თუ იგი კვირაში 40 საათს მუშაობს, ხოლო სპეციფიკური სამუშაო რეჟიმის მქონე საწარმოში – 48 საათს. აუდიტის შედეგად, განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სისტემაში შემავალ ორგანიზაციებში გამოვლინდა შემთხვევები, როდესაც ერთი პირი, იმავე ორგანიზაციაში, სრულ განაკვეთზე, ორ სხვადასხვა პოზიციაზე საქმიანობს, გარდა სამეცნიერო და პედაგოგიური საქმიანობისა. შესაბამისი შრომითი ხელშეკრულებებით, დასაქმებულის სამუშაო კვირა თითოეულ პოზიციაზე 40 საათს შეადგენს და ხელფასიც ორივე პოზიციაზე სრული მოცულობით ერიცხება. მაგალითად, სსიპ – აჭარის მელიტონ კუხიანიძის სახელობის სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო აკადემიური ანსამბლი „არსიანის“ იურისტი იმავე ორგანიზაციაში ასრულებს შესყიდვების კოორდინატორის მოვალეობას. ასევე, წარმოდგენილი დოკუმენტაციის ანალიზით ირკვევა, რომ რიგ შემთხვევაში, შეთავსებითი სამუშაოს მოვალეობები შედის დასაქმებულის ძირითადი სამუშაოს მოვალეობებში. ამ პირობებში შეთავსებითი სამუშაოსთვის 3 ორგანიზაციაში 2019 წელს ჯამში გადახდილია 10,500 ლარის ხელფასი. ზემოაღნიშნული შიდა კონტროლის სისტემის სისუსტეზე მიუთითებს, რაც არასწორი მენეჯერული გადაწყვეტილებების შედეგია.

რეკომენდაცია N8.

განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს

განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სისტემაში შემავალ ორგანიზაციებში ადამიანური რესურსების მენეჯმენტის გაუმჯობესებისთვის, სამინისტროს ხელმძღვანელობამ შეიმუშაოს ისეთი შიდა კონტროლის მექანიზმები, რომელიც, ობიექტური საჭიროებებიდან გამომდინარე საგამონაკლისო შემთხვევების გარდა, უზრუნველყოფს დასაქმებულის ორ სხვადასხვა პოზიციაზე საქმიანობის შეზღუდვას, გარდა სამეცნიერო და პედაგოგიური საქმიანობისა. ამასთანავე, სამინისტროს ხელმძღვანელობამ სისტემაში შემავალ ორგანიზაციებში² განახორციელოს ადამიანური რესურსების მართვის მიმართულებით მიღებული გადაწყვეტილებების მიზანშეწონილობის შეფასება და ხარვეზების გამოვლენის შემთხვევაში, პასუხისმგებელი პირების მიმართ გაატაროს შესაბამისი ღონისძიებები.

2.3 მივლინებები

გამოვლენილი გარემოება: ქვეყნის ფარგლებს გარეთ მივლინების დროს მნიშვნელოვანი პრობლემაა, როდესაც მივლინების საჭიროება დაუსაბუთებელია, რაც გამოწვეულია იმით, რომ მივლინების დაგეგმვის ეტაპზე არ ხორცილდება მოსალოდნელი შედეგების შეფასება. ასევე მივლინებიდან დაბრუნების შემდეგ, არ ხდება/ან ფორმალურ ხასიათს ატარებს მივლინებების შედეგებზე ინფორმაციის წარმოდგენა, მაგალითად:

სსიპ – ბათუმის თოჯინებისა და მოზარდ მაცურებელთა პროფესიული სახელმწიფო თეატრის სამხატვრო ხელმძღვანელის ბრძანებით, თეატრის 4 თანამშრომელი, 2019 წლის 27 იანვრიდან 3 თებერვლის ჩათვლით, მივლინებით იმყოფებოდა დიდი ბრიტანეთისა და ჩრდილოეთ ირლანდიის გაერთიანებული

² სსიპ - ბათუმის თოჯინებისა და მოზარდ მაცურებელთა თეატრი; სსიპ - აჭარის მელიტონ კუხიანიძის სახელობის სიმღერისა და ცეკვის სახელმწიფო აკადემიური ანსამბლი „არსიანი“; ა(ა)იპ - ქ. ბათუმის სასპორტო სკოლა.

სამეფოს ქალაქ ლონდონში. იმ პირობებში, როდესაც შესაბამისი მოწვევა ითვალისწინებდა თეატრის თანამშრომელთა შეხვედრაში მონაწილეობას და წარმოდგენაზე დასწრებას მხოლოდ 2019 წლის 2 თებერვალს, მივლინების პერიოდი განისაზღვრა 8 დღით. ასევე მოწვევის გათვალისწინებით, არ დგინდება თეატრის რიგი თანამშრომლების მივლინებაში გამგზავრების საჭიროება. ზემოაღნიშნულის გამო, ბიუჯეტიდან მივლინების ფარგლებში არაეფექტიანად იქნა გახარჯული 5,805 ლარი, რაც არასწორი მენეჯერული გადაწყვეტილების შედეგია. გარდა ამისა, აღნიშნული მივლინების ფარგლებში, 4 პირზე ღამის თევისთვის ზედმეტად ანაზღაურებულია 1,292 ლარი, რაც ბიუჯეტში დაბრუნებას ექვემდებარება.

რეკომენდაცია N9.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობას

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობამ შეიმუშაოს სათანადო კონტროლის მექანიზმები, რომლითაც უზრუნველყოფილი იქნება მივლინების დაგეგმვის ეტაპზე მოსალოდნელი შედეგების პროგნოზირება, ხოლო მივლინების დასრულების შემდეგ - დაგეგმილი და მიღებული შედეგების გაანალიზება და ეფექტიანობის შეფასება.

რეკომენდაცია N10.

სსიპ – ბათუმის თოჯინებისა და მოზარდ მაცურებელთა პროფესიული სახელმწიფო თეატრს

სსიპ – ბათუმის თოჯინებისა და მოზარდ მაცურებელთა პროფესიული სახელმწიფო თეატრმა გაატაროს შესაბამისი ღონისძიებები, მივლინებების დროს ზედმეტად ანაზღაურებული და დოკუმენტური დასაბუთების გარეშე გახარჯული 1,292 ლარის ბიუჯეტში დაბრუნების უზრუნველსაყოფად.

3. სხვა გარემოებები

3.2 ტრანსპორტის ხარჯები

ტრანსპორტთან დაკავშირებული დანახარჯების ანალიზი ცხადყოფს, რომ ხარჯების შემცირება შესაძლებელია ავტოპარკის ოპტიმიზაციისა და მიზანშეუწონელი და რიგ შემთხვევებში, არამიზნობრივი დანახარჯების შემცირებით. კერძოდ, აუდიტორული შერჩევის საფუძველზე შესწავლილ იქნა რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ბალანსზე მყოფი 47 ავტოსატრანსპორტო საშუალების მიერ გაწეული საწვავის დანახარჯები. აუდიტის შედეგად, 11 ავტოსატრანსპორტო საშუალებაზე გამოვლინდა 29 შემთხვევა, როდესაც უფლებამოსილი პირ(ებ)ი არ იმყოფებოდა მივლინებაში, თუმცა ავტომანქანა დაფიქსირებულია აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ. აღნიშნულ შემთხვევებზე შესაბამისი უწყებები ვერ განმარტავენ სამსახურებრივი ავტომობილის აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის ფარგლებს გარეთ ყოფნის მიზეზებს. ამ პირობებში გახარჯულია 2,066 ლარის ღირებულების 923 ლიტრი საწვავი, რაც არამიზნობრივი ხარჯია და ექვემდებარება ბიუჯეტში დაბრუნებას.

გარდა ამისა, უქმე და დასვენების დღეებში, ფინანსურ ანგარიშგებაში კონსოლიდირებულ ყველა ორგანიზაციაში, როდესაც განპიროვნებული ავტომობილის შემთხვევაში, ელექტრონული აღრიცხვის მონაცემებით, უფლებამოსილი თანამდებობის პირი არ იმყოფება ადმინისტრაციულ ოფისში,

ფიქსირდება ავტომანქანის ექსპლუატაციისა და საწვავის ჩასხმის შემთხვევები. აქვე უნდა აღინიშნოს, რომ უქმე და დასვენების დღეებში, ძირითადად არ ხორციელდება განპიროვნებული ავტომობილების შესაბამისი ორგანიზაციის კუთვნილ პარკინგზე გაჩერება. ზემოაღნიშნული იწვევს როგორც ავტომანქანის ამორტიზაციას, ასევე ზრდის საწვავის ხარჯებს გამომდინარე იქედან, რომ საჯარო სისტემის სპეციფიკის გათვალისწინებით, საწვავის ხარჯად აღიარება ხორციელდება არა ზოგადი წესით, არამედ დადგენილი ლიმიტების ფარგლებში. ზემოაღნიშნული შემთხვევები მიუთითებს, რომ შესაძლოა საბიუჯეტო ორგანიზაციების თანამშრომლები სამსახურებრივ ავტომობილებს პირადი (არასამსახურებრივი) მიზნებისათვის გამოიყენებდნენ.

შერჩეული საბიუჯეტო ორგანიზაციებიდან არც ერთ შემთხვევაში არ არის შედგენილი რაიმე ტიპის დოკუმენტი, რაც აუდიტის ობიექტების მიერ ავტომობილების ფუნქციურ გადანაწილებასთან დაკავშირებით წარმოდგენილი ინფორმაციის სანდოობას დაადასტურებდა. შესაბამისად, აუდიტის ობიექტებს აქვთ შესაძლებლობა მარტივად შეცვალონ ავტოპარკის ფუნქციური გადანაწილების მონაცემები, რაც აუდიტორებს ზღუდავს, მოწოდებულ ინფორმაციაზე დაყრდნობით მიიღონ დასაბუთებული რწმუნება ავტომობილების ფუნქციური გადანაწილების სისწორეზე. ასე მაგალითად, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის 4 სამინისტროდან ერთში განპიროვნებული ავტომობილი გადაცემულია ყველა პირველადი სტრუქტურული ერთეულის ხელმძღვანელისთვის, თუმცა სხვა სამინისტროებში იმავე სტატუსის თანამშრომლები არ სარგებლობენ განპიროვნებული ავტომობილით. ზემოაღნიშნულის გათვალისწინებით, მიზანშეწონილია, მთავრობამ შეიმუშაოს ერთიანი მიდგომა და ოპტიმიზაციის გეგმა, რომელიც შესასრულებლად სავალდებულო იქნება რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული ყველა საბიუჯეტო ორგანიზაციისთვის.

რეკომენდაცია N11.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობას

ავტომობილების საჭიროების მიხედვით გადანაწილებისა და ავტოპარკზე გასაწვევი ხარჯების შემცირების უზრუნველსაყოფად, აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობამ შეიმუშაოს ტრანსპორტის ხარჯების ოპტიმიზაციის გეგმა, რომელიც განსაზღვრავს ავტოპარკის ოპტიმალურ გადანაწილებას, კლასიფიცირებას და ავტომობილების ზღვრული ოდენობის კონტროლს, ხოლო ავტოპარკით მოსარგებლე ორგანიზაციებს დაავალდებულებს შეიმუშაონ საწვავის ლიმიტის გაანგარიშების წესი, რაც დაფუძნებული იქნება თვის განმავლობაში ავტომობილის მიერ სამსახურებრივი დანიშნულებისთვის გასავლელ საშუალო მანძილსა და ავტომობილის წვის ნორმაზე.

რეკომენდაცია N12.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის მთავრობას ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს

საბიუჯეტო ორგანიზაციებმა გაატარონ შესაბამისი ღონისძიებები დოკუმენტური დასაბუთების გარეშე გახარჯული 923 ლიტრი საწვავის ღირებულების (2,066 ლარი) ბიუჯეტში დაბრუნების უზრუნველსაყოფად.

4. წინა პერიოდის აუდიტის შედეგად გაცემულ რეკომენდაციებზე რეაგირების საკითხი

<p>რეკომენდაცია N1. ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს</p> <p>შესრულების მდგომარეობა: ნაწილობრივ შესრულებული</p>	<p>ფინანსურ ანგარიშგებაში აქტივების სრულყოფილად ასახვის მიზნით, სამინისტროს ხელმძღვანელობამ გამოიყენოს ყველა შესაძლებლობა, რათა განახორციელოს საკუთრებაში/სარგებლობაში არსებული ქონების აღრიცხვა, მისი შეფასება და ბალანსზე ასახვა.</p>
<p>რეკომენდაცია N2. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს³</p> <p>შესრულების მდგომარეობა: შესრულებული</p>	<p>აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულმა საბიუჯეტო ორგანიზაციებმა⁴ უზრუნველყონ შესაბამისი ორგანიზაციის ბალანსზე რიცხული ძირითადი კაპიტალის მოხმარების ხარჯების ხელახალი კალკულაცია მისი მიღების დროისა და ისტორიული ღირებულების შესაბამისად, შედეგების ბუღალტრული გატარება და ძირითადი აქტივების მონაცემების რეალურ ფინანსურ მდგომარეობასთან შესაბამისობაში მოყვანა.</p>
<p>რეკომენდაცია N3. სსიპ – აჭარის სატყეო სააგენტოს</p> <p>შესრულების მდგომარეობა: შესრულებული</p>	<p>სსიპ – აჭარის სატყეო სააგენტომ უზრუნველყოს ხელვაჩაურის მუნიციპალიტეტის საკუთრებაში არსებული, 60,185 ლარის ნარჩენი საბალანსო ღირებულების შენობა-ნაგებობის სარგებლობაში მიღებისთვის საჭირო პროცედურების განხორციელება და შედეგების ბუღალტრული აღრიცხვა.</p>
<p>რეკომენდაცია N4. აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს</p> <p>შესრულების მდგომარეობა: ნაწილობრივ შესრულებული</p>	<p>სამართლიანი და უტყუარი ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნით, საბიუჯეტო ორგანიზაციების ხელმძღვანელობამ, საბიუჯეტო ორგანიზაციებში ბუღალტრული აღრიცხვის მარეგულირებელი ნორმების შესაბამისად, უზრუნველყონ ორგანიზაციის ბალანსზე რიცხული ქონების, მოთხოვნებისა და ვალდებულებების ინვენტარიზაციის ჩატარება და შედეგების ბუღალტრული ასახვა.</p>

³ გზების დეპარტამენტი; გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამმართველო; ტურიზმისა და კურორტების დეპარტამენტი; ა(ა)იპ – ტურისტული პროდუქტების განვითარების სააგენტო; სსიპ – ბათუმის სახელმწიფო მუსიკალურ ცენტრი; ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის ვახტანგ ჭაბუკიანის სახელობის კლასიკური ბალეტის სკოლა; სსიპ – ბათუმის თოჯინებისა და მოზარდ მაყურებელთა სახელმწიფო თეატრი; ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის საჩოგბურთო კომპლექსი; ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის სასპორტო სკოლა; სსიპ – აჭარის მუზეუმი; შუახვევის რესურსცენტრი; ქედის რესურსცენტრი; ა(ა)იპ – განათლების ფონდი; სსიპ – აჭარის ხალხური ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლი „ხორუმი“; ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლე.

⁴ იგივე.

რეკომენდაცია N5.

ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სოფლის მეურნეობის სამინისტროს გზების დეპარტამენტს

სამართლიანი და უტყუარი ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნით, საბიუჯეტო ორგანიზაციის ხელმძღვანელობამ, მოთხოვნების ინვენტარიზაციის შედეგების გათვალისწინებითა და სტრუქტურული ერთეულების ეფექტიანი კომუნიკაციით, უზრუნველყოს მოთხოვნების საბუღალტრო მონაცემების რეალურ ფინანსურ მდგომარეობასთან შესაბამისობაში მოყვანა.

შესრულების მდგომარეობა:

ნაწილობრივ შესრულებული

რეკომენდაცია N6.

განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს

სამართლიანი და უტყუარი ფინანსური ანგარიშგების მომზადების მიზნით, სამინისტროს ხელმძღვანელობამ უზრუნველყოს ისეთი მექანიზმის დანერგვა, რომ სტრუქტურულ ერთეულებს ჰქონდეთ მუდმივი და გამართული კომუნიკაცია, რათა ბუღალტრული აღრიცხვა-ანგარიშგების სამსახურს დროულად და სრულად მიეწოდოს მისთვის აუცილებელი ინფორმაცია და დოკუმენტები.

შესრულების მდგომარეობა:

შესრულებული

რეკომენდაცია N7.

სსიპ – ბათუმის ბულვარს
სსიპ – ბათუმის სახელმწიფო მუსიკალურ ცენტრს
სსიპ – აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის სავაჭრო-სამრეწველო პალატას
ა(ა)იპ – ბათუმის ბიზნეს ინკუბატორს

საბიუჯეტო ორგანიზაციებმა გაატარონ ეფექტიანი ღონისძიებები ბალანსზე რიცხულ მოთხოვნებზე ურთიერთშედარების აქტების გაფორმებისა და ამოღების უზრუნველსაყოფად.

შესრულების მდგომარეობა:

ნაწილობრივ შესრულებული

რეკომენდაცია N8.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს⁵

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულმა საბიუჯეტო ორგანიზაციებმა⁶ უზრუნველყონ შესაბამისი ორგანიზაციის ბალანსზე რიცხული ძირითადი კაპიტალის მოხმარების 2018 წლის ფაქტობრივი ხარჯების ხელახალი კალკულაცია და შედეგების ბუღალტრული აღრიცხვა.

⁵ გზების დეპარტამენტი; გარემოს დაცვისა და ბუნებრივი რესურსების სამმართველო; ტურიზმისა და კურორტების დეპარტამენტი; ა(ა)იპ – ტურისტული პროდუქტების განვითარების სააგენტო; სსიპ – ბათუმის სახელმწიფო მუსიკალურ ცენტრი; ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის ვახტანგ ჭაბუკიანის სახელობის კლასიკური ბალეტის სკოლა; სსიპ – ბათუმის თოჯინებისა და მოზარდ მაყურებელთა სახელმწიფო თეატრი; ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის საჩოგბურთო კომპლექსი; ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის სასპორტო სკოლა; სსიპ – აჭარის მუზეუმი; შუახვევის რესურსცენტრი; ქედის რესურსცენტრი; ა(ა)იპ – განათლების ფონდი; სსიპ – აჭარის ხალხური ცეკვის სახელმწიფო ანსამბლი „ხორუმი“; ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლე.

⁶ იგივე.

შესრულების მდგომარეობა:

შესრულებული

რეკომენდაცია N9.

სსიპ – აჭარის სავაჭრო-სამრეწველო პალატას ა(ა)იპ – ბათუმის ბიზნეს ინკუბატორს

შესაბამისი ორგანიზაციების ხელმძღვანელობამ უზრუნველყონ სამუშაო დროის გამოყენების ყოველთვიური აღრიცხვის ფორმის დადგენა და მომუშავეთა ხელფასის დარიცხვა აღნიშნული ფორმის მონაცემების გათვალისწინებით.

შესრულების მდგომარეობა:

შესრულებული

რეკომენდაცია N10.

განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლეს სსიპ – აჭარის სახელმწიფო ვოკალურ ანსამბლ „ბათუმს“

ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის მოსწავლე-ახალგაზრდობის სასახლემ და სსიპ – აჭარის სახელმწიფო ვოკალურმა ანსამბლმა „ბათუმმა“ გაატარონ შესაბამისი ღონისძიებები, მივლინებების დროს ზედმეტად ანაზღაურებული და დოკუმენტური დასაბუთების გარეშე გახარჯული 5,032 ლარის ბიუჯეტში დაბრუნების უზრუნველსაყოფად. ამასთანავე, განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრომ გამოიკვლიოს ხარჯების ზედმეტად ანაზღაურებისა და დოკუმენტური დასაბუთების გარეშე გაწევის მიზეზები და გაატაროს შესაბამისი ღონისძიებები.

შესრულების მდგომარეობა:

შესრულებული

რეკომენდაცია N11.

განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს სსიპ – აჭარის სახელმწიფო ვოკალურ ანსამბლ „ბათუმს“ ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის სასპორტო სკოლას

შესაბამისმა ორგანიზაციებმა განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს მონაწილეობით, შეიმუშაონ ისეთი კონტროლის მექანიზმები, რომელიც უზრუნველყოფს საწვავის სამსახურებრივი მოვალოებების შესრულებისათვის ხარჯვის დადასტურებას, შესაძლებელს გახდის გაწეული ხარჯის იდენტიფიცირებასა და მიზანშეწონილობის შეფასებას.

შესრულების მდგომარეობა:

ნაწილობრივ შესრულებული

რეკომენდაცია N12.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრული საბიუჯეტო ორგანიზაციების ხელმძღვანელობამ უზრუნველყონ ისეთი კონტროლის მექანიზმების შემუშავება, მათ შორის, „აგაის“ სისტემის ეფექტიანი მონიტორინგის საშუალებით, რაც გამორიცხავს არაავტორიზებულ ავტომანქანაში საწვავის ჩასხმის შესაძლებლობას.

შესრულების მდგომარეობა:

შესრულებული

რეკომენდაცია N13.

განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტროს

განათლების, კულტურისა და სპორტის სამინისტრომ სისტემაში შემავალ ორგანიზაციებში შეიმუშაოს ისეთი კონტროლის მექანიზმები, რომლებიც უზრუნველყოფს სახელმწიფო შესყიდვებისათვის განკუთვნილი ფულადი სახსრების რაციონალურ ხარჯვასა და ჯანსაღი კონკურენციის განვითარებას, მათ შორის, სახელმწიფო შესყიდვებში მიმწოდებლის მიერ ვალდებულების

შეუსრულებლობის დროს პირგასამტეხლოს გამოყენებას. ამასთანავე, გამოიკვლიოს სსიპ – ბათუმის თოჯინებისა და მოზარდ მაყურებელთა სახელმწიფო თეატრის მიერ, გასანათებელი მოწყობილობებისა და ელექტრონათურების, აგრეთვე ტელე- და რადიოსიგნალის მიმღებები და აუდიო- ან ვიდეოგამოსახულების ჩამწერი, ან აღწარმოების აპარატურის სახელმწიფო შესყიდვის დაგეგმვის და შესრულების ეტაპზე არსებული ხარვეზების გამომწვევი მიზეზები, განსაზღვროს პასუხისმგებელი პირები და გაატაროს შესაბამისი ღონისძიებები.

შესრულების მდგომარეობა:

ნაწილობრივ შესრულებული

რეკომენდაცია N14.

ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს
სოფლის მეურნეობის სამინისტროს

სამინისტრომ პროგრამების/ქვეპროგრამების დაგეგმვა განახორციელოს მოსახლეობის საჭიროებებისა და მიზანშეწონილობის სათანადო შესწავლისა და შესაძლო უარყოფითი შედეგების საფუძვლიანი ანალიზის საფუძველზე. ამასთანავე, გამოკვლეულ იქნეს პროგრამების/ქვეპროგრამების განხორციელების პროცესში არსებული ხარვეზების გამომწვევი მიზეზები და პასუხისმგებელი პირების მიმართ გატარდეს შესაბამისი ღონისძიებები.

შესრულების მდგომარეობა:

ნაწილობრივ შესრულებული

რეკომენდაცია N15.

ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს
სოფლის მეურნეობის სამინისტროს
სსიპ – ბათუმის თოჯინებისა და მოზარდ მაყურებელთა სახელმწიფო თეატრს
სსიპ – ბათუმის ბულვარს
ა(ა)იპ – ქ. ბათუმის სასპორტო სკოლას

კონკურენტუნარიანი ტენდერების/კონკურსების მოსამზადებლად, შესყიდვის სავარაუდო ღირებულების სწორად განსაზღვრის მიზნით, შესაბამისმა საბიუჯეტო ორგანიზაციამ გაატაროს სათანადო ღონისძიებები სატენდერო დოკუმენტაციის სწორად ჩამოყალიბების, პოტენციური მიმწოდებლების დაინტერესებისა და ბაზრის კვლევის ეფექტიანი მეთოდების გამოყენების თვალსაზრისით.

შესრულების მდგომარეობა:

ნაწილობრივ შესრულებული

რეკომენდაცია N16.

აჭარის ავტონომიური რესპუბლიკის
რესპუბლიკური ბიუჯეტით განსაზღვრულ საბიუჯეტო ორგანიზაციებს⁷

საბიუჯეტო ორგანიზაციების ხელმძღვანელებმა, აღრიცხვის და ანგარიშგების ორგანიზების მიზნით, ერთიანი მეთოდოლოგიისა და მოქმედ კანონმდებლობასთან შესაბამისობის დაცვით, საქმიანობის სპეციფიკიდან გამომდინარე, შეიმუშაონ და დაადგინონ საბიუჯეტო ორგანიზაციის სააღრიცხვო პოლიტიკა/შიდა აღრიცხვის წესები.

შესრულების მდგომარეობა:

ნაწილობრივ შესრულებული

⁷ ფინანსთა და ეკონომიკის სამინისტროს გარდა.

რეკომენდაცია N17.

აჭარის ავტონომიური
რესპუბლიკის
რესპუბლიკური ბიუჯეტით
განსაზღვრულ საბიუჯეტო
ორგანიზაციებს

საბიუჯეტო ორგანიზაციების მიერ განხორციელდეს იმ პროგრამების/ქვეპროგრამების სათანადო შესწავლა, რომელთა შესრულებას სხვადასხვა სახის სირთულები ახასიათებთ, იდენტიფიცირებულ იქნეს შეუსრულებლობის გამომწვევი მიზეზები და გატარდეს ქმედითი ღონისძიებები შემდგომში ანალოგიური პროგრამების/ქვეპროგრამების შეუსრულებლობის თავიდან ასაცილებლად.

შესრულების მდგომარეობა:

შესრულებული

საკონტაქტო ინფორმაცია

ვებგვერდი და სოციალური მედია

<https://sao.ge/>
<https://budgetmonitor.ge/ka>
<http://blog.sao.ge/>
<http://www.sai.ge/main/>
<https://www.linkedin.com/company/stateauditoffice/>
<https://www.youtube.com/user/saogeorgia>
<https://www.facebook.com/www.sao.ge>

ცხელი ხაზი

(+995 32) 243 81 81

ელექტრონული ფოსტა

sao@sao.ge

სახელმწიფო აუდიტის სამსახური
ქ.თბილისი, 0144, წმ. ქეთევან დედოფლის გამზირი N96
+995 32 243 84 38